

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basis-
onderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands –
Vlaamse Gebarentaal
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Vlaamse Gebarentaal krijgt een volwaardige plaats binnen het onderwijs.

Dit voorontwerp van decreet voert een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in in het gewoon basisonderwijs. In deze taalafdeling zal er les gegeven worden in Vlaamse Gebarentaal en (geschreven) Nederlands.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/ BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

De maatregelen in dit decreet hebben betrekking op het gewoon basisonderwijs.

Beleidsdoelstellingen

Dit voorontwerp van decreet heeft als doel Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats binnen ons gewoon onderwijs te geven en creëert een regelgevend kader voor een taalafdeling Nederlands - Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon basisonderwijs.

De inrichting van een taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal in het gewoon basisonderwijs waarbij het onderwijs zowel georganiseerd wordt in het Nederlands als de Vlaamse Gebarentaal is immers de manier om vanuit onderwijs de invulling te geven aan de erkenning van Vlaamse Gebarentaal door de Vlaamse Gemeenschap en de emanciperende rol van het onderwijs ten volle waar te maken.

Dit nieuwe kader, dat een volwaardig aanbod basisonderwijs zal zijn, zal bovendien leiden tot de verdere ontwikkeling van de Vlaamse Gebarentaal en zal ervoor zorgen dat inclusief onderwijs voor

gebarentaligen gerealiseerd kan worden. Deze onderwijsvorm komt dan ook tegemoet aan de onderwijsnoden en de onderwijsrechten van de dovengemeenschap.

Daarnaast voldoet de Vlaamse Regering, met de invoering van een tweetalig onderwijsaanbod, aan haar opdracht om alle initiatieven die nuttig en nodig zijn om het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal mogelijk te maken in de verschillende gebieden die onder haar bevoegdheid ressorteren, dit zoals bepaald in artikel 8 van het decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal.

Tevens beantwoordt de invoering van dit nieuw onderwijskader aan de verplichting die Vlaanderen heeft onder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap om het gebruik van gebarentaal te bevorderen (zie o.a. artikelen 21, 24 en 30 van het verdrag). Specifiek binnen onderwijs is er de verplichting om het leren van gebarentaal te vergemakkelijken en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven bevorderen (artikel 24, 3, b) en om passende maatregelen te nemen om leerkrachten aan te stellen, met inbegrip van leerkrachten met een handicap, die zijn opgeleid voor gebarentaal (artikel 24, 4).

Met dit voorontwerp van decreet komt de Vlaamse overheid aldus ook tegemoet aan zijn (internationale) verplichtingen om alle initiatieven te nemen die nuttig en nodig zijn om Vlaamse Gebarentaal te bevorderen in het onderwijs.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voor de JoKER werd de memorie van toelichting bij het decreet bezorgd aan het departement Cultuur, Jeugd en Media. Er werd een advies verleend op 2 mei 2023.

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/175 van 17 mei 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 26 mei 2023.

De Inspecteur van Financiën merkt bij artikel 3 op dat het artikel onduidelijk geformuleerd is. De indruk kon ontstaan dat de school de taalafdeling onmiddellijk vanaf de oprichting in het kleuter- en in het lager onderwijs moet inrichten.

De formulering is aangepast en in het artikel is verduidelijkt dat de school ervoor kan kiezen om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in het lager onderwijs in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig in het kleuteronderwijs is ingericht.

De Inspecteur van Financiën merkt op dat de verwijzing naar de teksten waarvan afgeweken werd (de decretaal bekrachtigde BVR's die de ontwikkelingsdoelen en eindtermen bepalen) niet was opgenomen in het artikel 35 (huidig artikel 39).

Deze verwijzing is opgenomen. Daarnaast is ervoor gekozen om de specifieke ontwikkelingsdoelen en eindtermen waarvan kan worden beslist dat ze niet na te streven zijn of waarvan kan worden afgeweken op te nemen in een aparte bijlage. Zo wordt de leesbaarheid van het decreet verhoogd.

De Inspecteur van Financiën merkt een school de maximale omkadering van 26 lestijden per leerlingengroep kon ontvangen, ook al was er geen enkele leerling ingeschreven in die leerlingengroep.

De tekst is zo aangepast dat er duidelijk bepaald is dat als er geen enkele leerling in die leerlingengroep zit, er geen aanvullende lestijden voor die leerlingengroep worden toegekend.

De Inspecteur van Financiën stelt dat artikelen 17 en 27 (huidige artikelen 18 en 30) voorzien in de mogelijkheid om na het einde van de aanmeldingsprocedure de capaciteit te verschuiven. De Inspecteur van Financiën stelt dat de bepaling te generiek geschreven is waardoor het mogelijk is om de capaciteit zonder enige koppeling aan de taalafdeling te verschuiven.

De bepaling is aangepast zodat er enkel capaciteit kan verschoven worden tussen de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en een of meerdere andere capaciteiten.

Aan andere punctuele opmerkingen werd tegemoet gekomen of er werd bijkomende duiding voorzien in de memorie van toelichting.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting heeft zijn akkoord verleend op 5 juli 2023.

2. INHOUD

Met dit voorontwerp van decreet komt er een voorwaardenscheppend kader waarbinnen onderwijsvertrekkers een taalafdeling kunnen inrichten waar les kan gegeven worden in de VGT en het (geschreven) Nederlands. Dit regelgevend heeft als doel om een volwaardig onderwijsaanbod voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon onderwijs te creëren. Dit aanbod zal een duurzaam en inclusief karakter hebben.

In scholen met een taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal zullen inclusieve klassen kunnen worden ingericht waar zowel gebarentalige kinderen (zowel dove als horende kinderen) als Nederlandstalige (horende) kinderen samen les volgen (al dan niet in aparte klassen). Het aanbod van het tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bevordert een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur, wat bevorderlijk/positief is voor alle leerlingen, met of zonder specifieke onderwijsbehoeften.

Door het creëren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse gebarentaal krijgen de onderwijsrechten van dove kinderen ook bijzondere aandacht voor de onderwijsrechten, met name door aandacht te schenken aan het gemeenschapsgevoel van dove mensen, hun taal en hun cultuur.

De keuze is gemaakt om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal enkel in het gewoon onderwijs. Er wordt namelijk gemikt op meer inclusie.

Deze regeling is geen wijziging van de onderwijstaal. Met dit decreet wordt enkel de onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap uitgeoefend. Net zoals de Vlaamse Gemeenschap bijvoorbeeld enkel haar onderwijsbevoegdheid uitoefende door een regeling voor het creëren van andersstalige opleidingen voor hogescholen en universiteiten in Brussel mogelijk maakte, of de mogelijkheid voor CLIL creëerde. Zo wordt de mogelijkheid om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal ook in Brussel-Hoofdstad op te richten, behouden.

Dit decreet wijzigt niets aan het leersteunmodel. Het is perfect mogelijk dat dove kinderen ook als ze ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal nood hebben aan bijkomende ondersteuning vanuit het leersteunmodel. Er kan bijvoorbeeld nood zijn aan inbreng van paramedische expertise van o.a. logopedisten om taal- en communicatievaardigheden te ontwikkelen, of aan psychologische expertise, orthopedagogische expertise enz.

Om de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal te kunnen laten functioneren zijn er verschillende wijzigingen nodig aan het decreet basisonderwijs. Voor het inrichten van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zal een school een oprichtingsdossier moeten indienen en aan de programmatie en rationalisatienormen voldoen. Verder wordt het inschrijvingsrecht zo gewijzigd dat er apart capaciteit moet worden bepaald voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, dat er apart kan worden aangemeld voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en dat dove en slechthorende kinderen voorrang hebben bij de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

De leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal hebben recht op een uitdagend curriculum. Er zullen aangepaste onderwijsdoelen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, ontwikkeld worden. In afwachting van de ontwikkeling hiervan, wordt in het decreet een tijdelijke oplossing voorzien.

Er worden ook aanvullende lestijden toegekend om een kwalitatief aanbod te kunnen garanderen. Er wordt vanuit gegaan dat er 26 lestijden nodig zijn voor het kleuter en per twee leerjaren in het lager onderwijs om klassen in te richten. Verder worden er ook bijkomende werkingsmiddelen voorzien.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorliggend decreet voegt aanvullende lestijden toe voor de inrichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal en een bijkomend werkingsbudget voor de leerlingen ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Dove kinderen die ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zullen echter veel minder tolkuren nodig hebben dan dove kinderen die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De inschatting is dat dit voorontwerp van decreet aldus budgetneutraal zal zijn.

B. ESR-TOETS

Geen impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Volgend op de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal zal advies gevraagd worden aan de volgende adviesraden:

- De Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)
- De Vlaamse adviesraad handicap (Noozo)
- De Vlaamse Toezichtscommissie (VTC)
- De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

Het voorontwerp van decreet zal voorgelegd worden aan de bevoegde onderhandelingscomités.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

2.1 te gelasten over dit voorontwerp van decreet een advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), de Vlaamse adviesraad handicap (Noozo), de Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) met het verzoek het advies mee te delen binnen de hiertoe vastgestelde termijnen;

2.2 te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken het voormelde voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties;

2.3 te gelasten het voormelde voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het vrij gesubsidieerd onderwijs voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties;

2.4 te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen en onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;

3° haar toestemming te verlenen om, onder voorbehoud van definitieve goedkeuring, over de inhoud van de maatregelen uit dit voorontwerp van decreet te communiceren.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS